

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2013

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet	2
2	Konsolidering	3
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv	3
2.2	Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene	4
2.3	Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper	4
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	5
3.1	Ansvarlig kapital	5
3.2	Kapitalkrav	6
4	Kredittrisiko og motpartsrisiko	7
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall	7
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	8
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	8
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	9
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	9
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	10
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	11
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	11
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	12
5	Egenkapitalposisjoner	12
6	Renterisiko	13
7	Styring og kontroll av risiko	14
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP	14
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	16
7.3	Bankens godtgjøringsordning	20

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Det vil bli utarbeidet et tilsvarende dokument hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2013 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Strømmen Sparebank har ett heleid datterselskap –
Strømmen Sparebank Eiendom AS.

Selskapet hadde i 2013 et overskudd på kr 2.694.000,-

Strømmen Sparebank Eiendom AS eide 45 % av aksjene i Eika Eiendomsutvikling AS frem til salg høsten 2013. Bokført gevinst ved salg utgjorde kr 1.600.000,-.

Strømmen Sparebank Eiendom AS eier 50 % av aksjene i Nedre Romerike AS.

Selskapet er konsolidert etter egenkapitalmetoden og investeringen har en bokført verdi på kr 9.500.000,- pr. 31.12.2013.

Følgende selskaper og eierandeler ligger i konsernet ved årsskiftet:

Strømmen Sparebank (morselskap)

Strømmen Sparebank Eiendom AS 100 % eiet datterselskap,

Strømmen Sparebank Eiendom AS eier 50 % av aksjene i Nedre Romerike AS.

Selskapene er konsolidert etter egenkapitalmetoden og fremkommer som eierinteresser i tilknyttede selskaper.

Selskaper som er fullt konsolidert - egenkapitalmetoden
(datterselskaper)

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretnings-kontor	Type virksomhet
Strømmen Sparebank Eiendom AS	39.000	39.010	100 %	100 %	Strømmen	Eiendomsforvalt.

2.2 Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene

Det er benyttet samme prinsipp ved regnskapsmessig og kapitaldekningsmessig konsolidering.

2.3 Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper

Det er ingen overføring av kapital mellom selskaper i konsern uten etter styrebehandling i morselskapet.

For øvrig reguleres adgangen til overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom selskapene i konsernet av den til enhver tid gjeldende lovgivning for bransjen.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Strømmen Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og markedsrisiko. Det innebærer at det brukes standardiserte risikovekter ved beregning av kapitalkravet.

For beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK)

	Morbank	Konsern
Kjernekapital:		
Sparebanken Fond	228.345	228.345
Udekket tap		-8.771
Fondsobligasjoner	34.816	34.816
-herav omfattet av overgangsbestemmelser	34.816	34.816
Fradrag i kjernekapital:		
Immaterielle eiendeler	-1.380	-1.380
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	-3.994	-3.994
Sum kjernekapital	257.787	249.016
Tilleggskapital:		
Fradrag i tilleggskapital:		
Ansvarlig lån i annen finansinstitusjon	-17.279	-18.156
Sum tilleggskapital		
Sum ansvarlig kapital	240.508	230.860
Kapitaldekning	17,5	17,0

Fondsobligasjon

Banken tok opp et fondsobligasjonslån på 35 mill. kr den 14. juni 2007.

Lånet har flytende rente og ubegrenset løpetid, men med innløsningsrett (call)

20. juni 2017. Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året og tilsvarer 3,18 %.

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Morbank	Konsern
Stater og sentralbanker		
Lokale og regionale myndigheter	160	160
Offentlig eide foretak	240	240
Multilaterale utviklingsbanker		
Internasjonale organisasjoner		
Institusjoner	6.763	6.763
Foretak	11.253	8.889
Massemarkedsengasjementer		
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	80.365	81.689
Forfalte engasjementer	342	342
Høyrisiko-engasjementer		
Obligasjoner med fortrinnsrett	561	561
Andeler i verdipapirfond		
Øvrige engasjementer	2.650	2.650
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	102.334	101.294
Kapitalkrav for motpartsrisiko	-2.120	-2.190
Kapitalkrav for operasjonell risiko	9.428	9.596
Sum	109.642	108.700

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement defineres som misligholdt når avdrag og renter ikke er betalt til rett tid, eller en rammekreditt/innskuddskonto er trukket ut over bevilget beløp. Dersom manglende betaling strekker seg ut over 90 dager, blir kundens samlede engasjement klassifisert som misligholdt.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement som ikke er misligholdt etter reglene overfor kan bli definert som tapsutsatt når det må påberegnes at debitor ikke vil være i stand til å innfri sine forpliktelser og det heller ikke kan forventes at sikkerhet vil dekke lånet ved en eventuell realisasjon.

Definisjon verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter ”Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004”. Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført kunden). Ved senere måling vurderes utlån til restverdi med fradrag for antatt verdi av pant. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet.

Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier. Retningslinjene omhandler hovedsakelig følgende dimensjoner:

- Personmarked/bedriftsmarked
- Vesentlige/uvesentlige engasjement
- Misligholdte/ikke misligholdte engasjement
- Risikoklasser

Kriterier for beregninger av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktbrudd
- Økning av underdekning i sikkerheter
- Vesentlige finansielle problemer hos kunden, herunder tvangssalg
- Sannsynlighet for at kunden vil inngå gjeldsforhandling eller tatt under konkursbehandling
- Kunden dør, utsettes for hendelser med stort inntektsbortfall

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og vurdert verdi av pant. Ved beregning av de fremtidige kontantstrømmer vurderes sikkerhetene til påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader. Identifiseringen av tapsutsatte engasjement tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvise vurderinger av vesentlige engasjement med tanke på individuelle nedskrivninger.

Banken har gruppenedskrivning på utlån.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	1.382.313	243.785	761	1.626.859
Primærnæringer	394	984		
Industri og bergverk	13.125	751		
Bygg og anlegg	200.999	29.718		
Eiendomsdrift	320.824	15.100		
Øvrige næringer	73.310	8.700	30.685	
Eika BoligKreditt	20.701		80.124	
Øvrige finansinstitusjoner	4.591			
Sum	2.016.257	299.038	111.570	2.426.865
"Hjemkommune"	44 %			
Øvrige deler av "hjemfylke"	38 %			
Øvrige deler av Norge	18 %			
Utland				
Gjennomsnitt ²				

1 Etter individuelle nedskrivninger

2 Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	316.502	11.495	68.388	373.738	1.246.134		2.016.257
Ubenyttede rammer						299.038	299.038
Garantier						111.570	111.570
Sum	316.502	11.495	68.388	373.738	1.246.134	410.608	2.426.865

¹ Etter individuelle nedskrivninger

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	2.046			71		
Primærmæringer						
Industri og bergverk						
Bygg og anlegg						
Eiendomsdrift						
Øvrige næringer				315		
Terra BoligKreditt						
Øvrige finansinstitusjoner						
Sum	2.046			386	-253	
"Hjemkommune"				326		
Øvrige deler av "hjemfylke"						
Øvrige deler av Norge				60		
Utlend						

¹ Kun individuelle nedskrivninger

² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Inngående balanse	640		640
+Økte nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	3		3
+Nye nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	50		50
-Konstatert tap på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	-132		-132
-Tilbakeføring på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	-175		-175
Utgående balanse	386		386

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)

Inngående balanse	6.194
+/- Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	3.029
Utgående balanse	9.223

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger/avsetninger	-253		-253
Periodens endring i gruppenedskrivninger	3.029		3.029
Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	162		162
Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	216		216
Periodens inngang på tidligere års konstaterte tap	-106		-106
Periodens tapskostnad	3.048		3.048

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Strømmen Sparebank har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	54.200	54.200				
Lokale og regionale myndigheter	10.000	10.000				
Offentlig eide foretak	2.994	2.994				
Multilaterale utviklingsbanker						
Internasjonale organisasjoner						
Institusjoner	213.175	213.175	18.156			
Foretak	152.605	152.605				
Massemarkedsengasjementer	2.278.980	2.278.980			82 %	
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	3.734	3.734				
Forfalte engasjementer						
Høyrisiko-engasjementer						
Obligasjoner med fortrinnsrett	70.103	70.103				
Andeler i verdipapirfond						
Øvrige engasjementer	42.594	42.412				
Sum	2.828.385	2.828.203				

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp for sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Strømmen Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens markedskunnskap ved fastsettelse av verdi. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken har ingen derivater hvor der beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko.

5 Egenkapitalposisjoner

Bankens beholdning av aksjer og andeler er klassifisert som omløpsportefølje (gevinstformål) og anleggsaksjer (strategisk formål)

Plassering i aksjer verdsettes til markedsverdi. Porteføljen er spredd for å oppnå ønsket risikospredning.

Anleggsaksjene, poster som er beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til anskaffelseskost. Aksjene blir likevel nedskrevet hvis virkelig verdi er vesentlig lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke anses som forbigående.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert	Urealisert	Herav	Herav
			gevinst/ -tap i perioden	gevinst/ -tap	medregnet i kjernekapital ¹	medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål	28.017	25.776		-2.241	-419	-419
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler						
Aksjer og andeler - strategisk formål						
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler	36.993	36.968		-25		

1 "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Risikoen oppstår som følge av de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid.

Strømmen Sparebank har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapir
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende lån og fastrentelån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Når det gjelder kundeinnskudd er varslingsfristen i finansavtaleloven på 2 måneder.

All rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 mnd NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Rentesikring av innlån vurderes fortløpende.

Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.

Renterisiko styres etter vedtatte rammer og begrensninger (hovedsakelig basert på bankens forvaltningskapital) i egne policyer.

Renterisikoberegninger rapporteres kvartalsvis til styret.

Modellen viser betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået med 1%-poeng

Eiendeler	Renterisiko i tusen kroner ¹
Utlån til kunder med flytende rente	-2.031.497
Utlån til kunder med rentebinding	-1.690
Rentebærende verdipapirer	-176.365
Øvrige rentebærende eiendeler	-54.200
Gjeld	-2.263.752
Innskudd med rentebinding	
Andre innskudd	1.725.347
Verdipapirgjeld	400.074
Øvrig rentebærende gjeld	34.816
Utenom balansen	2.160.237
Renterisiko i derivater	
Sum renterisiko	-1.035

1 Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Fremtidige tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinje-forsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurderingen legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes over driften, med skal dekkes av kapital.

Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse beregningene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning om at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall. Det er imidlertid benyttet konservative forutsetninger i beregningene.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken har videre, basert på en overordnet risikotoleranse, etablert et minstekrav til buffer utover beregnet kapitalbehov. Dette nivået er benevnt bankens minimumskrav til kapitaldekning.

I fastsettingen av bankens minimumskrav til kapitaldekning inngår bankens internt beregnede kapitalbehov, men banken gjør i tillegg en vurdering av forventninger og krav fra bankens omgivelser. Bankens overordnede risikotoleranse innebærer at minimumskrav til kapitaldekning alltid vil være høyere enn bankens internt beregnede kapitalbehov.

Bankens minimumskrav til kapitaldekning og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderingen er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Styret er aktivt med i prosessen, og vi benytter eksterne revisorer i kvalitetssikringen av arbeidet.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoen gjøres ved hjelp av ulike metoder, herunder bruk av stresstester i form av følsomhetsanalyser. I slike følsomhetsanalyser

fokuseres det på betydningen av endringer i én enkelt variabel. I tillegg til dette gjennomfører banken stresstesting i form av scenarioanalyse som er ment å vise betydningen for banken samlet sett av samtidige endringer i flere relevante faktorer. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Strømmen Sparebank er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Dette er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet et eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjerisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontroll-opplegg.

Kredittrisiko

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringslivsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Styring og kontroll

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, vedtatt av styret, som er bankens overordnede retningslinjer innenfor kredittområdet. Vårt regelverk, både i kredittåndboken og i reglene for virksomhet på verdipapirmarkedet, gir klare begrensninger i volum og krav til sikkerhet.

Kredittpolicyen gir bl.a rammer for eksponering i Person- og Bedriftsmarkedet og geografisk markedsområde. Lån og kreditter til næringsformål skal ikke utgjøre mer enn 25 % av samlede lån og kreditter inkl. Eika Boligkreditt AS.

Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Kredittpolicyen gir rammer for en forsvarlig utlånsvirksomhet hvor det ved kredittvurderingen stilles krav til at låntakers økonomi tåler renteøkning på inntil 5 %-poeng. Som en hovedregel skal det stilles krav om minst 15 % egenkapital. Dersom dette kravet avvikes, skal det i utgangspunktet søkes kompensert av ekstra sikkerheter.

Store engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko – særlig om de utgjør en betydelig del av bankens samlede portefølje og/eller er konsentrert om enkelte bransjer. Samlet sett bør de ikke utgjøre mer enn 57 mill pr kunde eller konsolidert kunde.

Risikoklassifisering skal bidra til redusert risiko for tap, samt riktigere prising av risiko, og skal foretas på alle engasjementer. Både person- og næringslivskunder blir delt i følgende fem risikoklasser: Lav risiko (A og B), normal risiko (C) og høy risiko (D og E)

Ass. banksjef utarbeider kvartalsvis ”early warning list” for alle engasjementer.

Bankens beredskapsplaner skal tre i kraft når følgende krisesituasjon oppstår:

- Meget negativ omtale av banken med tanke på tap (bankens kredittverdighet svekkes)
- Tap på utlån overstiger 1 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
- Klassifiserte D og E kunder utgjør mer enn 5 % av brutto utlån
- Ren kjernekapitaldekning kommer under 12,5 %
- Kjernekapitaldekningen kommer under 14,0 %
- Kapitaldekningen kommer under 16,0 %
- Prosentsatsene for ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning gjelder etter at årets resultat er tilført sparebankens fond

Markedsrisiko

Markedsrisiko kan beskrives som risiko for tap i markedsverdier knyttet til finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Aksjekursrisiko

Aksjekursrisikoen omhandler risiko i forhold til aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis. Disse deles gjerne inn i handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler.

Anleggsbeholdningen består hovedsakelig av aksjer i strategiske selskaper. Verdipapirporteføljen rapporteres til styret hver måned.

Valutarisiko

Banken har gjennom året ikke hatt posisjoner i valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen vurderes som minimal.

Operasjonell risiko

Definisjon

Med operasjonell risiko forstår vi risiko for at mennesker, rutiner, systemer og dataløsninger ikke oppfører seg etter sin hensikt, noe som medfører risiko for tap. Årsaken til at slike forhold inntreffer kan være alt fra svikt i teknisk infrastruktur via hendige uhell til svikaktig eller kriminell adferd.

Styring og kontroll

Banken har et sett av arbeidsprosesser og rutiner som sammen med opplæring og trening skal bidra til å kvalitetssikre bankens produkt og tjenesteleveranse til sine kunder. Målet er å minimere operasjonell risiko.

Operasjonell risiko blir en form for "restrisiko" som ikke dekkes av de øvrige risikoområdene. Risikoen styres ved at det foretas løpende kontroller med utgangspunkt i bankens etablerte internkontroll-rutiner. Administrasjonen avgir kvartalsvis rapport til styret med vurdering av risikoforhold så vel som kvaliteten av den interne kontrollen. Videre foretar ekstern revisor årlig en vurdering av bankens kontrolltiltak med tilhørende rapport til styret.

Det er styrets oppfatning at de etablerte rutiner er med på å kvalitetssikre bankens virksomhet på en tilfredsstillende måte.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Banken har utlån i primærområdet, som er i henhold til strategidokumentet, på 80 %.

Øvrige utlån er spredd på resten av landet. Vi mener det gir en god risikospredning.

Eiendomsrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspris risiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å kunne gjøre opp løpende forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Styring og kontroll

Bankens likviditetsrisiko styres gjennom bankens vedtatte likviditetspolicy.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens innskuddene ikke har oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko.

Strømmen Sparebank er solid med en egenkapitalandel på 9,4 %, og en kjernekapitaldekning på 17 %. Bankdriften er lønnsom og går med betryggende overskudd.

Innskuddene er fordelt på mange innskytere. Det anses derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og kundeinnskudd betraktes derfor som langsiktig finansiering.

Strømmen Sparebank har en innskuddsdekning på 85,8 % og er således avhengig av å hente likviditet.

Bankens funding skal ha en optimal spredning på forfall for å redusere refinansieringsrisikoen. I henhold til policyen skal bankens kortsiktige funding utgjøre maksimalt 10 % av bankens forvaltningskapital.

Den eksterne fundingen er dekket ved langsiktig obligasjonslån, for til sammen NOK 400 mill. Løpetiden på lånene er tilpasset bankens forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot NIBOR.

Beredskapsplan for Strømmen Sparebank ved en likviditetskrise:

Banksjefen er ansvarlig for å etablere prosedyrer for å erstatte bortfall av kontantstrømmer.

Strømmen Sparebank har følgende likviditetsbuffer:

- Trekkrettighet på oppgjørskontoen i Dnb – 121 mill. kr.
 - Kan økes ihht rammeavtale med Dnb

- Banken har som målsetting å ha minimum 54 mill. kr inntående i Norges Bank.

- Følgende eiendeler som kan avhendes (angitt ihht prioritert rekkefølge)
 - Verdipapir i omløpsporteføljen (aksjer, egenkapitalbevis og andre likvide plasseringer)
 - Verdipapir i omløpsporteføljen (obligasjoner og sertifikater)
 - Plassering i Norges Bank
 - Likvide utlånsporteføljer (60 % boliglån) som kan avhendes til boligkreditselskaper f.eks Eika Boligkreditt
 - Salg av aksjer i datterselskaper

Nivået på institusjonens avsvarelige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid. En solid og veldrevet bank vil normalt ha lett tilgang til trekkrettigheter og nødvendige kreditter.

Eika Boligkreditt har vært benyttet som avlastning for 1. prioritets boliglån innenfor 60%. For kommende år vil Eika Boligkreditt være den foretrukne fundingkilde. Med dette grepet vil behovet for innlån fra markedet reduseres. Styret vurderer bankens likviditetsrisiko som liten.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt. 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.02.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond". Ordningen omfatter delvis hele banken og delvis bankens rådgivere og konsulenter i kundeoposisjon, men gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko. Det er ingen egen variabel godtgjøring for ansatte med kontrolloppgaver.

Den variable godtgjørelsen beregnes på grunnlag av bankens årsresultat før skatt og salg av en del av bankens produkter, dog ikke som gjelder overtakelse av risiko. Samlet variabel godtgjørelse utgjorde for 2013 ca. kr. 488.000,-